

***Plan for innovasjonsaktiviteter ved
Det utdanningsvitenskapelige
fakultet 2013-2015***

Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Universitetet i Oslo

1. Bakgrunn

Utdanningsvitenskapelig forskning bidrar med grunnleggende og anvendt kunnskap som setter oss i stand til å forstå og møte utfordringene i dagens og morgendagens kunnskapssamfunn. Oppmerksomhet blir i stadig sterkere grad rettet mot at de pedagogiske tiltakene faktisk fører til forbedringer. Som det ledende utdannings- og forskningsmiljøet innenfor feltet i Norge har vi et særlig ansvar for å legge til rette for innovasjonsbaserte aktiviteter knyttet særlig til utdanning på alle nivåer, barnehage og arbeidsliv.

Innovasjon i utdanningsfeltet på et nasjonalt nivå, ved Universitetet i Oslo og ved Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Gjennom innovasjonsmeldingen "Et nyskapende og bærekraftig Norge" (2008-2009), fremgår det at det innenfor utdanningsforskning er et stort uutnyttet potensial for innovasjon:

«For at lærere, skoleledere og skoleeiere skal kunne ta i bruk forskningsbasert kunnskap, er de avhengige av at forskningen formidles på en måte som er forståelig, og at det er enkelt å finne frem til relevant forskning. De ulike brukerne i utdanningssektoren trenger bedre informasjon om hvem som forsker, hvor forskningen blir gjennomført og hvilke tema det blir forsket på. Det er også behov for bedre koordinering av den brukerrettede forskningsformidlingen i utdanningssektoren» (St.meld. nr. 7 (2008-2009)).

Som en strategi for å møte disse utfordringene knyttet til innovasjon i utdanningsforskning har regjeringen blant annet valgt å etablere et nasjonalt kunnskapssenter for utdanning. Dette har som hovedoppgave å oppsummere nasjonal og internasjonal forskning om hva som gir gode resultater og effekter i utdanningssystemet, samt å spre resultater av forskning på en slik måte at ulike brukere kan se relevansen av forskningsresultatene og nyttiggjøre seg dem i sin egen praksis. I tillegg har regjeringen også valgt å etablere det langsiktige nasjonale forskningsprogrammet «Utdanning 2020».

Som det største miljøet for utdanningsforskning i Norge, er det utdanningsvitenskapelige fakultet førende når det gjelder pedagogisk og spesialpedagogisk forskning og utdanning. På bakgrunn av dette, vil vi også ta et selvstendig ansvar for innovasjon og støtte opp under den nasjonale strategien som fremkommer i Innovasjonsmeldingen «Et nyskapende og bærekraftig Norge» (2008 -2009), slik at vår forskning og utdanning i mest mulig grad kommer samfunnet til nytte.

Det utdanningsvitenskapelige fakultet har i Årsplan 2013 -2015 (i samsvar med UiO plan for samme periode) innovasjon som en hovedsatsning i 2013. På bakgrunn av dette er vårt fakultets målsetting i Årsplanen når det gjelder «*Det samfunnsengasjerte universitet*» at «*Det utdanningsvitenskapelige universitet skal være en aktiv bidragsyter og god dialogpartner ved utformingen av en kunnskapsbasert utdanningspolitikk og spredning av god praksis i norsk*

skole og samfunn. Praksisrelevans skal være et kvalitetstegn ved en større del av fakultetets forskning».

2. Innovasjonsbegrepet og innovasjonsaktiviteter

I følge UiOs handlingsplan for Innovasjon er innovasjon en del av UiOs kjernevirksomhet, som integreres i UiOs grunnpilarer utdanning, forskning og formidling. I sin handlingsplan for innovasjon 2013-2015 for universitetet i Oslo, defineres innovasjon som:

«nye eller vesentlig forbedrede varer, tjenester, prosesser, organisasjonsformer eller markedsføringsmodeller som tas i bruk for å oppnå samfunnsnytte, herunder verdiskaping». Det understrekes at man med verdiskaping ikke bare mener tiltak som gir økonomisk vekst, men også bidrag for å oppnå samfunnsnytte, for eksempel gjennom utvikling av offentlig sektor eller ideelle organisasjoner».

Denne handlingsplanen baserer seg på UiOs brede forståelse av hvordan forskningsintensive universitet bidrar til innovasjon. Handlingsplanen skal bidra til en større bevissthet om innovasjon i fakultetets daglige virksomhet innen formidling (kunnskapsutveksling), forskning og undervisning og sikre at disse aktivitetene opprettholdes og fremmes.

Denne planen presenterer fakultetets tiltak for å kunne følge opp et utvalg av tiltak UiO har satt i den sentrale handlingsplanen for perioden. UiO har selv valgt følgende fire innsatsområder:

- a) Ledelse og personalpolitikk
- b) Utdanning
- c) Kunnskapsutvikling med eksterne aktører
- d) Synliggjøre UiO som et innovativt universitet

I handlingsplanen vektlegges det også at universitetets bidrag til innovasjon kan ta mange former, men har sitt utspring i forskning eller utdanning. Når det gjelder innovasjon knyttet til forskning, kan dette være en direkte form for innovasjon hvor forskningsresultater omformes til kommersielle produkter. Tradisjonelt har denne formen for innovasjon vært sterkest knyttet til teknologiske fag og medisin. Innovasjon basert på forskning kan imidlertid også ha en mer indirekte form basert på en utvidet forståelse av innovasjonsbegrepet. Med utgangspunkt i dette omfatter innovasjon også aktiviteter hvor råd til offentlige og private virksomheter kan føre til endring av deres praksis eller hvor samarbeid med offentlige etater kan utvikle og teste og forbedre produkter og tjenester. Når det gjelder innovasjon knyttet til utdanning, bidrar UiO til innovasjon i samfunnet gjennom å utdanne faglig sterke kandidater til næringsliv, offentlig forvaltning, organisasjoner og forskning.

Innovasjon ved det utdanningsvitenskapelige fakultet som springer ut av forskningsresultater, kan synliggjøres med en stor bredde av aktiviteter (se Eksempelboks

Eksempelboks 1:

Eksempel 1:

Flere forskergrupper er i direkte kontakt med utdanningsfeltet og formidler resultater som blir brukt for å utvikle bedre undervisnings-metoder.

Eksempel 2

Forskere har utviklet ulike kartleggingsinstrument til bruk i barnehage (for eksempel TRAS)

Eksempel 3

ISP bidrar til utvikling av forskningsbaserte tiltak som legger til rette for en funksjonell kommunikativ og språklig utvikling hos barn med hørselshemming /cochleaimplantat

Eksempel 4

Forskere ved ILS har utviklet en videolab og infrastruktur i tilknytning til forskning spesielt ved bruk av video.

Eksempel 5

Forskere ved ISP og IPED har utviklet et språkstimuleringsprogram for minoritetsspråklige i barnehage som har vist lovende effekter i en randomisert kontrollert studie

Eksempel 6

En forskergruppe på IPED undersøker hva og hvordan lærer unge når de deltar i ungdomsaktiviteter utenfor skolen (Prosjektet KnowMo). Hensikten med dette er å skape bedre forståelse av likhetene og forskjellene mellom ulike kontekster for læring, og hvordan lærere kan trekke veksler på dette i sin undervisning.

Eksempel 7

Proted Centre for Professional learning in Teacher education (ProTed) er tildelt status som Senter for fremragende utdanning. Senteret er et samarbeid mellom lærerutdanningen ved Universitetet i Oslo og Universitetet i Tromsø. Institutt for lærerutdanning og skoleforskning er vertsinstitutt for senteret.

1): Vi har eksempler på at våre forskere har utviklet produkter som har blitt kommersielt tilgjengelig (se Eksempelboks 1) Hovedtyngden av innovasjonsarbeid ved vårt fakultet foregår imidlertid i tilknytning til det utvidede innovasjonsbegrep. Vårt fakultet er en sentral aktør når det gjelder råd til utdanningsfeltet i forhold til hvordan praksis kan forbedres og når det gjelder samarbeid med offentlige sektor og departement med den hensikt å utvikle, teste og forbedre produkter og tjenester og gi retning for politiske tiltak, se Eksempelboks 1 (eksempel 2 og 3). For utdanningsvitenskap er altså innovasjon knyttet til forskning tett sammenvevd med en aktiv kontakt og kunnskapsutveksling med praksisfeltet og allmennheten. Forskere ved vårt fakultet bidrar kontinuerlig med resultater fra sine prosjekter som har potensiale til å endre praksis ute i samfunnet. Forskere ved vårt fakultet er også en aktiv

samarbeidspartner i forhold til praksisfeltet når det gjelder at ideer fra praksisfeltet får direkte påvirkningen på utforming av forskningsprosjekter. Våre studenter bringer også forskning og nyvinning inn mot praksisfeltet.

Eksempelboks II:

Eksempel 1:

Etablert nytt senter for fremragende lærerutdanning (PROTED) med stort innovativt potensiale, hvor man blant annet har tatt i bruk digital hjemmeeksamen

Eksempel 2:

Universitetsskolene som nå er etablert, er et godt eksempel på hvordan forskning kan brukes direkte for å fremme god utdanningspraksis.

Eksempel 3:

ILS prøver ut en ny modell for lærerutdanning (PUPILS)

Eksempel 4:

IPED har utviklet planer for et nytt innovativt og tverrfaglig masterprogram rettet mot å kvalifisere for formidling og kunnskapsutvikling i vitensentre og museer, blant annet med fokus på hvordan formidling endrer seg ved innovativ bruk av teknologier.

Eksempel 5:

NATED, den nasjonale forskerskolen i utdanningsvitenskap, er et eksempel på nye organisasjonsformer som fremmer fagutvikling (i dette tilfellet samarbeid om forsker-utdanning på tvers av alle norske universiteter)

Eksempel 6:

En forskergruppe på ISP har aktivt integrert masterstudenter i sin forskning og har gjennom å utvikle en modell for dette de siste årene hatt rundt 50 masterstudenter som har skrevet sine oppgaver i tilknytning til gruppen

På utdanningssiden bidrar vårt fakultet kontinuerlig gjennom å utdanne høyt kvalifisert personale til arbeid i skoler, barnehage, PP-tjenester, kompetansesentra, annen offentlig forvaltning og forskning, samt organisasjoner og næringsliv (se eksempelboks II). Vi har også arbeidet aktivt med studieplaner for å utvikle modeller for samarbeid for kunnskapsutvikling og læring. Flere av våre utdanninger har tett arbeidslivstilknytning gjennom bruk av praksis. Vi har også gode eksempler på at et nært samspill mellom forskning og utdanning har ført til innovasjonsaktiviteter av høy kvalitet., se Eksempelboks II. Det er altså nok av eksempler på at vårt fakultet er en sentral bidragsyter når det gjelder innovasjon, både gjennom sin forskning og i utdanningen av kandidater.

3. utfordringer

Selv om det allerede foregår en rekke aktiviteter både knyttet til forskning og utdanning ved Det utdanningsvitenskapelige fakultet som har innovativ karakter, har også fakultetet utfordringer knyttet til dette: Med utgangspunkt i et utvidet innovasjonsbegrep, er kunnskapsutveksling av forskning som kan forbedre praksis sentralt når det gjelder utdanningsvitenskap. Selv om det ved vårt fakultet kan anvendes en rekke kanaler for formidling og kunnskapsutveksling har dette likevel vært preget av mer tilfeldige kontakter

og knyttet til enkeltforskere og grupper. Utfordringen fremover blir å formalisere og sette slike aktiviteter i system.

Det er det stort behov for å utvikle materiell og kartleggingsredskaper av høy kvalitet med en forskningsbasert og etisk forankring som kan anvendes direkte i arbeidet med praksisfeltet. Utvikling av slikt materiell har klar innovativ karakter, og er eksempler på en type innovasjon som ligner på det klassiske innovasjonsbegrepet. Det har vært liten grad av denne type aktivitet ved vårt fakultet, selv om potensialet for dette er stort. Utfordringen fremover blir å iverksette tiltak slik at denne type aktiviteter kan fremmes.

Når det gjelder innovasjon knyttet til studier har det utdanningsvitenskapelige fakultet allerede studier med en tett arbeidslivstilknytning, og dette bør opprettholdes og videreutvikles. Det er imidlertid behov for systematisk arbeid for å knytte forskningen tettere til studentenes praksisarbeid

4. Innsatsområder

Det utdanningsvitenskapelige fakultet skal bli en sentral aktør når det gjelder innovasjon i utdanningsfeltet

a) Visjon og prinsipper

Det utdanningsvitenskapelige fakultet skal bli anerkjent for å ha en åpen innovasjonskultur og som et utviklingslaboratorium for utdanning, barnehage og arbeidsliv. Innovasjon skal integreres i vår forskning, utdanning og formidling og knyttes tett til universitetets kjerneverdier om akademisk frihet, kollegialitet og samfunnsansvar. Fakultetet skal fremstå som en attraktiv arbeidsplass hvor ansatte gjennom sin forskning og utdanning av studenter bidrar til å utvikle, validere og ta i bruk et forskningsbasert grunnlag for utdanning, barnehage og arbeidsliv.

Innovasjon ved det Utdanningsvitenskapelige fakultet skal foregå ut fra følgende prinsipper:

- Innovasjon skal bygge på ideer og kunnskap med utspring fra forskning
- I de tilfeller hvor det er aktuelt (for eksempel dersom ansatte utvikler kartleggingsinstrumenter og tester som blir kommersielt tilgjengelig) skal det inngås avtaler slik at verdier skapt gjennom innovasjon skal bidra i videre finansiering av forskning og utvikling. Ved å basere denne type innovasjonsarbeid på gode avtaler og klare retningslinjer for de ansattes medvirkning legger man til rette for åpenhet og god innovasjonsetikk.
- Det utdanningsvitenskapelige fakultet skal legge til rette for samarbeid med eksterne aktører som har som oppgave å bringe utdanningsvitenskapelig forskning ut til utdanningsfeltet
- Utvikling av en god innovasjonskultur skal forankres hos ledelse på fakultetet og instituttene.

b) Strategiske hovedmål:

Innovasjon skal være en integrert og tydelig del av Fakultetets virksomhet. Hvordan kan det utdanningsvitenskapelige fakultet bli en sentral innovasjonsaktør?

1. Ledelse og personalpolitikk:

a. Implementere innovasjonskultur

Gjennom økt oppmerksomhet og kunnskap om innovasjon skal det skapes innovasjonskultur innenfor forskningsmiljøene på det utdanningsvitenskapelige fakultet slik at idétilfanget øker. God kultur skal gjøre det lettere å identifisere innovasjonsmuligheter, øke antallet ideer og bidra til implementering av forskningsbasert praksis som gir gode løsninger for studenter, elever og barnehagebarn.

b. Incentiver for innovasjonsideer

For å øke antallet innovasjonsideer skal det utdanningsvitenskapelige fakultet utlyse såkornmidler til å utvikle ideer for innovasjon. Det skal også legges til rette for incentiver for samarbeid med Kunnskapsenteret for Utdanning. Man bør vurdere hvordan man skal gi incentiver til å opprette kontakt med aktører som kan bidra til å formidle forskning. Det bør også vurderes om den fakultære formidlingsprisen bidrar til god synliggjøring av UV-fakultetets forskning utad (jamfør Tiltak 25 årsplan)

c. Norges forskningsråd.

Det utdanningsvitenskapelige fakultet skal legge til rette for og bidra til å spre informasjon om programmer ved Norges forskningsråd hvor man kan søke midler til innovasjonsprosjekter.

2. Synliggjøre UV som et innovativt universitet

a. Åpen publisering.

Stimulere forskere til åpen publisering i henhold til UiOs Open Access politikk, både gjennom avlevering og tilgjengeliggjøring i UiOs vitenarkiv og ved publisering i Open Access-tidsskrifter. Vurdere incentiver og finansiering av open access.

b. Styrke fokuset på formidling blant egne ansatte (jamfør årsplan)

Styrke formidlingsaktiviteten gjennom satsning på kompetanseheving blant egne ansatte, særlig stipendiater og yngre forskere, samt gjennom etablering av fora for samarbeid om formidling der både vitenskapelige og teknisk-administrative ansatte inngår. (mer presist, kurs i formidling)

c. Seksjon for forskning og formidlingsstøtte.

Fullføre etablering av seksjon for Forsknings- og formidlingsstøtte. Utvikle konkrete planer for å spre kunnskap om denne enheten til fakultets forskere, slik at de blir kjent med enheten og hva den kan bidra med (jamfør årsplan Tiltak 19)

d. Kommunikasjonsstrategi.

Vedta UVs strategi for kommunikasjon, inkludert forskningsformidling (jamfør årsplan tiltak 20).

e. Nyetablerte sentre ved UV fakultetet.

Påse og medvirke til at Center for Educational Measurement (CEMO) ivaretar sine oppgaver vedrørende kunnskapsspredning nasjonalt. Påse og medvirke til at ProTed (senter for fremragende lærer-utdanning) gjør innovative resultater kjent i fagmiljøene og samfunnet (jamfør tiltak 22 årsplan).

3. Utdanning

a. Ivareta studieprogrammernes arbeidslivsrelevans. Studentene/kandidatene skal bevisstgjøres tidlig og underveis i studieløpet om utdanningens arbeidslivsrelevans. Vi skal fortsette og videreutvikle vår tette kontakt med arbeidslivet og opprettholde studienes arbeidslivsrelevans (jamfør årsplan *Tiltak 23*). Vi skal også styrke dialogen med arbeidslivet når programmer skal evalueres og videreutvikles, og tilby praksisnære vurderingsformer.

b. Undervisningen skal gi studentene kjennskap til hvordan fagområdet har bidratt til innovasjon i samfunnet og styrke studieprogrammernes kobling til forskning og innovasjon, der det er relevant..

c. Melde inn eksempler på innovasjon i undervisningen til idébanken for undervisning og læring.

d. UiO skal ha studiesamarbeid med universiteter i utlandet som bidrar til at våre studenter har den språklige og kulturelle kompetansen næringsliv og offentlig sektor etterspør.

e. Utvikle alumnusvirksomheten for å bedre kontakten mellom UiO og kandidatene i arbeidslivet. Alumnusvirksomheten kan bidra til å videreutvikle UiOs studietilbud og veiledningstjenester.

f. Vurdere hvordan etter- og videreutdanningstilbudet for næringsliv og offentlig sektor kan økes. Gjennomgå potensialet og incentivene for å øke etter- og videreutdanning.

g. Etablere mer systematisk dialog med arbeidslivets organisasjoner for innspill om kompetansebehov i arbeidslivet.